

“Si Catalunya creu en la bilateralitat, ha d'exigir només la seva balança fiscal”

El compte enrere per a la publicació de les balances fiscals ha començat. Abans del juny hauríem de tenir resultats sobre la taula, segons la darrera promesa del president espanyol. En quin punt es troba el compliment d'aquesta promesa, tècnicament?

—Contràriament al que s'havia insinuat durant la campanya electoral, no sembla que cap institució de l'estat hagi elaborat ja les balances fiscals. I el temps corre, si es volen complir els compromisos assumits.

—Si no estan calculades, a qui s'han de donar els números perquè comenci a treballar?

—Hi ha tres possibles executors de l'acord que va prendre el Senat de calcular les balances fiscals: l'Institut Nacional d'Estadística (INE), la Intervenció General de l'Administració de l'Estat (IGAE) i l'Institut d'Estudis Fiscals (IEF). A dia d'avui, em consta que l'IEF no ha rebut cap comanda en aquest sentit. El més probable és que l'encàrrec es faci a l'IGAE, però també ho podria fer l'INE, perquè, de fet, els subdirectors d'un organisme i de l'altre van ser membres de la comissió. Per tant, tots dos organismes tenen el manual amb els criteris que són de compliment per a les dues aproximacions de càlcul, l'enfocament monetari o impacte macroeconòmic sobre el territori i el de càrrega-benefici acordats per la dotzena de membres de la comissió de l'Institut d'Estudis Fiscals.

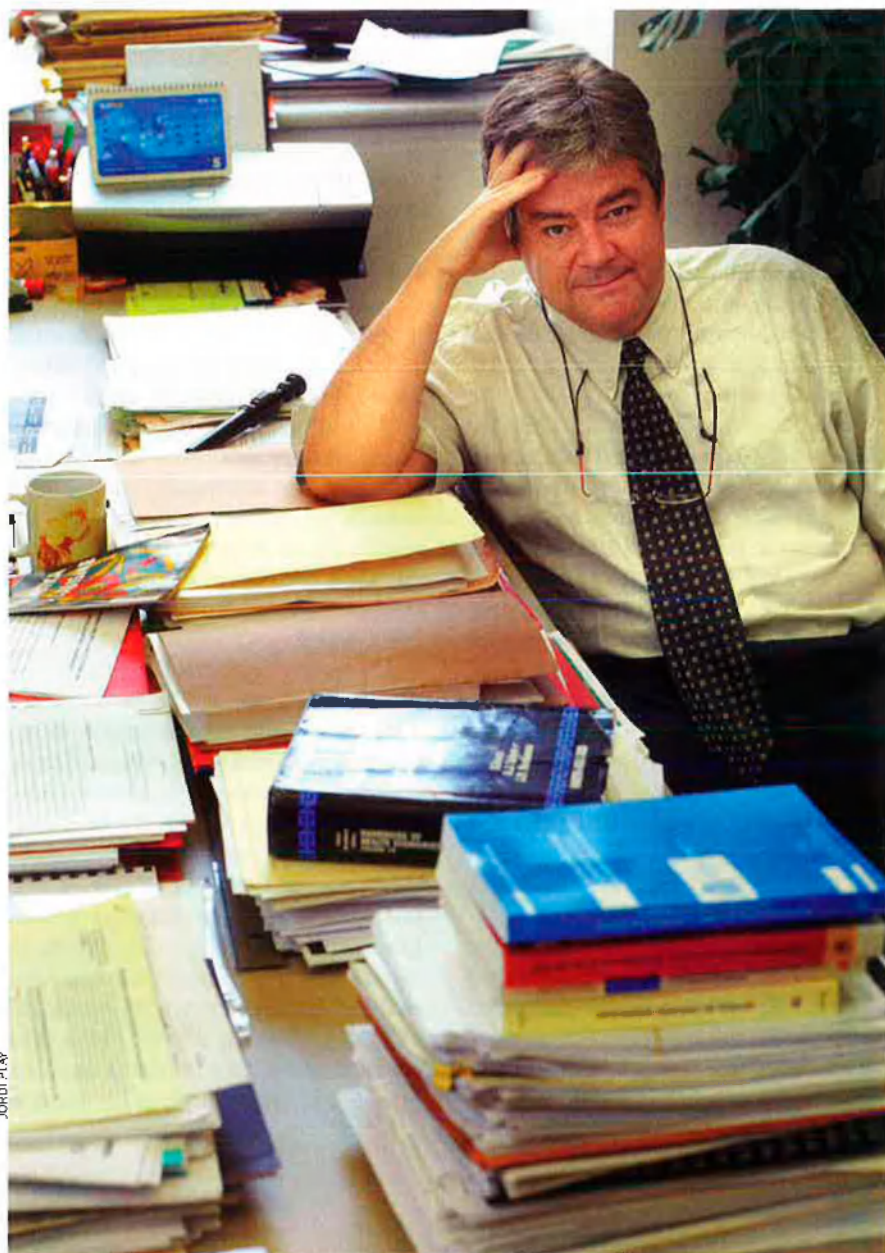
—Dificultat tècnica zero, doncs.

—Si hi ha voluntat política, en el termini d'un mes es poden, crec jo, presentar les balances fiscals.

—Surtin d'on surtin els números de les balances, considera que els experts que van acordar les dues metodologies hi haurien de poder dir la seva?

—Seria lògic que la comissió que en el seu moment va establir les dues aproximacions validés la feina feta, ja que és una qüestió que requereix una segona lectura, vista la transcendència política

Guillem López Casasnovas (Ciutadella, 1955) és catedràtic d'Economia de la UPF. Expert en sanitat, finançament autonòmic i economia pública en general, actualment és conseller del Banc d'Espanya i un dels dotze integrants de la comissió de l'Institut d'Estudis Fiscals que ha establert els criteris per al càlcul de les balances fiscals.

JORDI PLAY

que de ben segur tindrà aquesta informació en matèria de finançament territorial. Seria sensat, doncs, que abans de fer públiques les balances i entrar en un debat polític es demanés a la comissió acadèmica de l'IEF el vistiplau tècnic al respecte.

—**Algú s'ha posat en contacte amb vostè, com a membre d'aquesta comissió?**

—Ningú. Jo només he parlat amb el director de l'IEF per saber si els havia arribat algun encàrrec per part de l'estat, i em va confirmar que no.

—**Descarta totalment que siguin acadèmics els que calculin les balances, com en algun moment es va posar sobre la taula fa uns mesos?**

—Sí, perquè, si fos així, hauria estat l'IEF l'encarregat de fer la comanda a un equip d'acadèmics externs a l'organisme. Seria, en tot cas, una opció certament perillosa, perquè, com s'ha demostrat, no tots els acadèmics són capaços de fer una tasca objectiva amb independència de quina sigui la seva opinió política sobre la matèria.

—**Abans ha parlat de la transcendència política que tindran les balances en matèria de finançament autonòmic. Però el PSOE insisteix que el resultat de les balances no influirà per res en les negociacions sobre el finançament de Catalunya en relació al desplegament de l'Estatut.**

—Això és semàntica política. L'Estatut de Catalunya no diu que el finançament s'hagi de basar en la variable del dèficit fiscal. Per tant, els resultats de la nostra balança no seran un element de discussió a posar sobre la taula, de manera que d'això en resulti un sistema de finançament o un altre. No hi ha efectivament relació directa, però, ull, sí indirecta, perquè amb les directrius estatutàries del que ha de ser el nou sistema d'anivellament parcial i compromisos d'inversió de l'estat a Catalunya, el dèficit fiscal s'ha d'anar reduint. El dèficit no depèn només del finançament autonòmic, sinó també de com l'estat, en exercici de les seves competències, executa territorialment els seus pressupostos.

—**Quin interès pot tenir per a Catalunya conèixer la balança fiscal d'altres territoris espanyols?**

—Jo no sóc partidari de la publicació de les balances fiscals, sinó de

la balança fiscal d'un territori, sempre que el seu Parlament sol·liciti conèixer quin és el contingut de la seva relació fiscal bilateral amb l'administració de l'estat. Des d'aquesta posició, no entenc per què des de Catalunya s'ha de forçar l'estat a publicar la balança fiscal amb Galícia o Extremadura, per exemple, quan cap d'aquests dos territoris no l'han sol·licitada des dels seus parlaments. Si ens creiem realment la bilateralitat amb l'estat, Catalunya no ha de voler immiscir-se en les relacions bilaterals d'altres territoris. La bilateralitat exigeix un pacte clar de quins són els recursos de l'administració de l'estat i quins són els recursos de Catalunya. El que faci després l'estat amb els seus recursos, mentre no vagi en detriment de Catalunya, no hauria de ser objecte de batalla política.

—**Calcular les balances fiscals dels Països Catalans no té sentit per a vostè, doncs.**

—El Parlament del País Valencià en cap moment ha dit que vulgui conèixer la seva balança, oi? Les Illes sí, però fins fa poc tampoc no li interessava. Demanar balances fiscals generals per a totes les comunitats autònomes incomoda molt alguns partits polítics respecte dels seus a Madrid, i s'accentua aquesta idea que els catalans no només volem omplir el nostre got, sinó que també estem intentant buidar el got dels altres.

—**Aleshores, denunciar tractes fiscals privilegiats de l'estat cap a altres territoris és un error, al seu entendre?**

—Si no ens perjudica a nosaltres, no li veig el sentit. Ara bé, si som cornuts i paguem el beure, aleshores sí. Poso un exemple: l'estat està condonant les comunitats forals de la seva participació en els sistemes de redistribució en favor de les comunitats autònomes de menys renda. Jo no hi tindria res a dir, si no fos perquè el que deixen de contribuir les comunitats forals ho acaben pagant, principalment, Catalunya i les Illes.

—**I per què tanta insistència per part de CiU i ERC a reclamar les balances i no la balança?**

—Potser és una qüestió estrictament política. En el cas de CiU, sap que parlant de balances posa en una situació més compromesa els socialistes. I respecte a ERC, penso que és més aviat una reacció a les acusacions històriques

que Catalunya espoliava els altres, i que ara quedi en evidència qui espolia qui, i qui té més privilegis.

—**El conseller Antoni Castells també opta per les balances, o per la balança de Catalunya?**

—Comparteix la meua opinió i reconeix que va ser una equivocació inicial parlar de balances en plural. Tot i això, ell, al seu dia, va fer les balances de totes les comunitats, com recordava Duran en el discurs d'investidura del president Zapatero. Jo només he treballat en el càlcul de la balança fiscal de Catalunya, perquè considero que fer-ho altrament va en contra de la filosofia de la bilateralitat estat-Generalitat que inspira el present estatut.

—**Si mai té a les mans el document de les balances fiscals presentades per l'executiu espanyol, què tindrà més interès per a vostè?**

—El que és substancial, tal com va recordar la comissió catalana per a l'estudi de la balança fiscal, és el resultat de valorar-la segons el flux monetari, i no el que s'obtingui dels criteris de càrrega-benefici. Pel que fa a la resta de territoris, només haurien de merèixer valoracions polítiques si, com he dit, resulten de la reivindicació d'un Parlament que, fent ús de les seves sobirania i competències, hagi sol·licitat que la seva relació fiscal amb l'estat es fes més explícita i transparent.

—**No té curiositat per Madrid, tampoc? Quan el BBVA va fer públic un càlcul de balances fiscals que havia encarregat a acadèmics, van cridar molt l'atenció les xifres de Madrid, que apareixia com un territori amb gran solidaritat fiscal.**

—Que jo sàpiga, Madrid tampoc no ha demanat en cap moment que vulgui conèixer la seva balança fiscal amb l'estat. Prou bé que li va a Madrid l'actual situació. El que li fa por a la presidenta de la comunitat és perdre seus i organismes que amb la seva despesa generen força impacte en la creació de renda pròpia. La balança fiscal de Madrid en base al criteri de càrrega-benefici no té per a mi interès si no es neutralitza l'efecte capitalitat. Al meu entendre, la balança fiscal de Madrid no deixa de ser una coartada per aigualir altres balances fiscals.

Gemma Aguilera